

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 21. jūnijā
(OR. en)

10919/23

POLCOM 134
COMPET 661
RELEX 768
MI 559
ENV 739
ENER 384

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2023. gada 21. jūnijs

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: JOIN(2023) 20 final

Temats: KOPIĢS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN PADOMEI PAR EIROPAS EKONOMISKĀS DROŠĪBAS STRATĒGIJU

Pielikumā ir pievienots dokuments JOIN(2023) 20 *final*.

Pielikumā: JOIN(2023) 20 *final*

SAVIENĪBAS AUGSTAIS
PĀRSTĀVIS ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 20.6.2023.
JOIN(2023) 20 final

**KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN
PADOMEI**

PAR EIROPAS EKONOMISKĀS DROŠĪBAS STRATĒGIJU

1. Stratēģija Eiropas ekonomiskās drošības uzlabošanai

Globālā pandēmija, Krievijas nelikumīgais un neizprovocētais karš Ukrainā, naidīgas ekonomiskās darbības, kiberuzbrukumi un uzbrukumi infrastruktūrai, ārvalstu iejaukšanās un dezinformācija, kā arī globālais ģeopolitiskās spriedzes pieaugums ir atklājuši tādus riskus un neaizsargātību mūsu sabiedrībā, ekonomikā un uzņēmumos, kādu vēl pirms dažiem gadiem nebija.

Pēdējos gados ES ir sekmīgi virzījusies uz priekšu mūsu prioritāšu īstenošanā un vienlaikus risinājusi neaizsargātības problēmas saistībā ar enerģētisko drošību, gatavību pandēmijām un mūsu ekonomikas, piegādes ķēžu un svarīgāko tehnoloģiju noturību kopumā.

Tomēr šī pieredze ir arī atklājusi, ka Eiropa dažos gadījumos nebija pietiekami sagatavojusies jauniem riskiem, kas radušies sarežģītākā ģeopolitiskajā kontekstā, kurā esam nonākuši. Covid-19 pandēmija atklāja riskus, ko Eiropas ekonomikas darbībai var radīt ļoti koncentrētas piegādes ķēdes. Krievijas agresijas karš pret Ukrainu parādīja, kā pārmērīga paļaušanās uz vienu valsti, jo īpaši valsti ar sistēmiski atšķirīgām vērtībām, modeļiem un interesēm, samazina Eiropas stratēģiskās iespējas un apdraud mūsu ekonomiku un iedzīvotājus. Dalībvalstīm un uzņēmumiem ir nācies segt arī ekonomiskās piespiešanas izmaksas, tostarp saistībā ar Eiropas preču eksporta aizliegumiem un Eiropas zīmolu boikotu, kuru mērķis ir piespiest tos pakļauties un pielāgoties citas valsts politiskajām prioritātēm. Visas šīs tendences rada tiešu risku mūsu sabiedrības, ekonomikas un globālās tirdzniecības funkcionēšanai, kā arī tiešu izaicinājumu ES stratēģiskajām interesēm un rīcībspējai.

Pieaugot ģeopolitiskajai spriedzei un padziļinoties globālajai ekonomiskajai integrācijai, dažas ekonomiskās plūsmas un darbības var apdraudēt mūsu drošību. Vairāk nekā jebkad agrāk mūsu drošība ir cieši saistīta ar mūsu spēju kļūt noturīgākiem un samazināt riskus, ko rada ekonomiskās saiknes, kuras iepriekšējās desmitgadēs uzskatījām par nekaitīgām. Šīs konkurences intensitāti pastiprina būtiskas tehnoloģiskās pārmaiņas, kas padara ekonomiskās un drošības problēmas vēl sarežģītākas.

Jaunā ģeopolitiskā un tehnoloģiskā realitāte liek mums pielāgot savu pieeju, saglabājot lielāko daļu Eiropas ļoti vērtīgo ekonomisko saikņu ar pasauli un vienlaikus nodrošinot, ka rezultātīvi tiek novērsti jaunie riski, ar kuriem saskaramies un kuri ir šauri specifiski, bet ļoti svarīgi.

ES šajā procesā nav vienīgā — valstis visā pasaulē ir sākušas risināt problēmas, kas apdraud to ekonomisko drošību. Dažas attīstītās valstis jau ir pieņēmušas īpašas stratēģijas un tagad tās īsteno. Arī jaunattīstības valstis rīkojas, dažādojot ekonomiskās saites, lai mazinātu kaitīgo atkarību un palielinātu vietējo ražošanu. Šī tendence atspoguļo faktu, ka mēs varam nodrošināt savu labklājību, suverenitāti un drošību šajā laikmetā, tikai papildinot tradicionālās pieejas valsts drošībai ar jauniem ekonomiskās drošības aizsardzības pasākumiem. Sadarbība ar mūsu sabiedrotajiem, partneriem un darījumdarbības sektoru nolūkā formulēt un īstenot ekonomiskās drošības redzējumu ļaus vairākkārtīgi palielināt spēkus.

Lai gan Eiropas Savienība pēdējos gados ir daudz darījusi, lai reaģētu uz konkrētām problēmām, tagad tai ir vajadzīga visaptveroša stratēģiska pieeja ekonomiskajai drošībai, riska mazināšanai un tehnoloģisko priekšrocību veicināšanai kritiski svarīgās nozarēs. Mērķis ir nodrošināt sistēmu, kas ļautu efektīvi novērtēt un pārvaldīt ekonomiskās drošības riskus ES, valstu un uzņēmumu līmenī, vienlaikus saglabājot un palielinot mūsu ekonomikas dinamismu. Vēl jo svarīgāk to izveidot ir laikā, kad šie riski strauji mainās un saplūst ar nacionālās drošības problēmām. Spilgts piemērs tam ir ātrums, ar kādu parādās jaunas kritiski svarīgas tehnoloģijas, kas padara robežas starp civilo un militāro sektoru mazāk striktas.

Šīs stratēģijas sākumpunktā ir nepieciešams skaidri palūkoties uz riskiem un atzīt esošo spriedzi starp mūsu ekonomiskās drošības stiprināšanu un atvērtas ekonomikas sniegto priekšrocību saglabāšanu Eiropas Savienībai.

ES ir viens no pievilcīgākajiem galamērķiem globāliem uzņēmumiem un investīcijām. **Mūsu ekonomika plaukst, pateicoties atvērtai un noteikumos balstītai tirdzniecībai un investīcijām, drošai pārrobežu savienojamībai un sadarbībai pētniecībā un inovācijā.** Šie elementi arī turpmāk būs izšķiroši Eiropas konkurētspējas un noturības virzītājspēki, mums paātrinot divējādo zaļo un digitālo pārkārtošanos. Mums jāpaļaujas uz tirdzniecību un vienoto tirgu, lai veicinātu konkurenci un nodrošinātu piekļuvi izejvielām, tehnoloģijām un citiem izejresursiem, kas ir būtiski svarīgi, lai palielinātu mūsu konkurētspēju, noturību un uzturētu pašreizējo un turpmāko nodarbinātību un izaugsmi. Tāpat mēs vēlamies, lai mūsu partneri visā pasaulē arī turpmāk gūtu labumu no piekļuves Eiropas tirgiem, kapitālam un tehnoloģijām, tiem īstenojot pāreju uz tīru un noturīgu ekonomiku.

Ir būtisku panākt pareizu līdzsvaru, lai nodrošinātu, ka mūsu ekonomiskās un drošības intereses pastiprina viena otru. Lai to panāktu, ir svarīgas šādas trīs prioritātes: **1) mūsu pašu konkurētspējas veicināšana; 2) mūsu aizsardzība pret ekonomiskās drošības riskiem; 3) partnerattiecības ar pēc iespējas plašāku tādu valstu loku, kurām ir līdzīgas bažas vai intereses ekonomiskās drošības jomā.**

ES ekonomiskās drošības stratēģijas prioritātes

- **Veicināt** mūsu konkurētspēju, padarot mūsu ekonomiku un piegādes ķēdes noturīgākas, stiprinot inovācijas un industriālās spējas, vienlaikus saglabājot mūsu sociālo tirgus ekonomiku. To var panākt, padziļinot vienoto tirgu, veicot ieguldījumus nākotnes ekonomikā, izmantojot stabilu makroekonomikas un kohēzijas politiku, *NextGenerationEU*, investējot cilvēkkapitālā, tostarp pilnveidojot Eiropas darbaspēka prasmes. Šajā nolūkā būs jādažādo piegādes avoti un eksporta tirgi un jāveicina pētniecība un industriālā bāze tādās stratēģiskās jomās kā moderni pusvadītāji, kvantiskā datošana, biotehnoloģija, neto nulles emisiju industrija, tīra enerģija vai kritiski svarīgas izejvielas.
- **Aizsargāt** sevi pret noteiktajiem ekonomiskās drošības riskiem, labāk izmantojot jau esošos rīkus, piemēram, tirdzniecības aizsardzības, ārvalstu subsīdiju, 5G/6G drošības, ārvalstu tiešo

ieguldījumu izvērtēšanas un eksporta kontroles jomā, kā arī izmantojot jauno instrumentu cīņai pret ekonomisko piespiešanu. Vienlaikus mums ir jāizvērtē ES rīku kopuma iedarbīgums un vajadzības gadījumā tas jāpaplašina, lai novērstu dažus jaunus riskus, ar kuriem saskaramies, piemēram, saistībā ar eksportu vai ieguldījumiem ārvalstīs specifiskās svarīgās pamattehnoloģijās ar militāru pielietojumu (piemēram, kvantu, modernu pusvadītāju, mākslīgā intelekta jomā).

- **Veidot partnerattiecības** ar valstīm, kurām ir līdzīgas bažas par ekonomisko drošību, kā arī ar valstīm, kurām ir kopīgas intereses un kuras vēlas ar mums sadarboties, lai panāktu pāreju uz noturīgāku un drošāku ekonomiku. Praksē tas nozīmē sadarboties ar pēc iespējas plašāku partneru loku, lai stiprinātu ekonomisko drošību, sekmētu noturīgas un ilgtspējīgas vērtības ķēdes un stiprinātu starptautisko noteikumus balstīto ekonomisko kārtību un daudzpusējas iestādes. Tas nozīmē arī sadarboties ar valstīm, kas ir līdzīgā riska mazināšanas procesā, turpināt un pabeigt brīvās tirdzniecības nolīgumu noslēgšanu, kā arī ieguldīt ilgtspējīgā attīstībā un drošās saiknēs visā pasaulē, izmantojot *Global Gateway*.

No šīs stratēģijas izrietošo ekonomiskās drošības pasākumu pamatprincipi būs šādi: **proporcionalitāte**, lai nodrošinātu, ka mūsu rīki atbilst riska līmenim un ierobežo jebkādu negatīvu plašāku ietekmi uz Eiropas un pasaules ekonomiku, un **precizitāte**, lai precīzi noteiktu, uz kurām precēm, nozarēm vai rūpniecības pamatsektoriem pasākumi ir vērsti, un nodrošinātu, ka tie atbilst konkrētajiem riskiem.

Šīs stratēģijas pamatā ir Eiropas līmenī jau uzsāktais darbs, un tajā kritiski izvērtēta Savienības noturība un neaizsargātība, lai padarītu Eiropas ekonomiku un rūpniecību konkurētspējīgāku un noturīgāku un stiprinātu mūsu atvērto stratēģisko autonomiju. Tas ietver gan lielākas investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās īstenošanai, izmantojot *NextGenerationEU* un lielāku privāto investīciju piesaisti, gan ES rūpniecības politikas pīlārus, piemēram, tiesību aktus par mikroshēmām, kritiski svarīgajām izejvielām un neto nulles industriju. Tas tika vēlreiz apstiprināts Versaļas deklarācijā, kurā valstu un valdību vadītāji vienojās par nepieciešamību stiprināt Eiropas noturību un suverenitāti tādās jomās kā enerģētika, veselības un farmācijas produkti, pārtikas nodrošinājums un aizsardzības spējas. Šī stratēģija ir arī atbilde uz pilsoņu bažām, kas tika paustas Konferencē par Eiropas nākotni.

Lai īstenotu šo stratēģiju, būs nepieciešama vienota rīcība dažādās iekšējās un ārējās politikas jomās. Tai būs vajadzīga ne vien Eiropas un valstu līmeņa politikas veidotāju līdzdalība, bet arī plašāka iesaistīšanās. Privātais sektors būs būtisks partneris, un tas jau ir guvis panākumus darbā pie riska mazināšanas. Globālie aktīvu pārvaldītāji ir radikāli mainījuši kapitāla sadalījumu, reaģējot uz pieaugošiem un arvien sarežģītākiem riskiem, kas pastāv pasaules ekonomikā. Noturīgu, diversificētu piegādes ķēžu, kas palielina ekonomisko drošību, meklēšana būs pamatelements ilgtermiņa darījumdarbības stratēģijā, kas aizsargā ne tikai akcionāru, bet arī sabiedrības intereses. Nosakot galvenos riskus un izstrādājot politikas risinājumus, būtu

jāizmanto to Eiropas uzņēmumu zināšanas, kuri jau strādā, lai mazinātu daudzus no šiem apdraudējumiem.

Ar šo paziņojumu tiek likts pamats diskusijai ar dalībvalstīm un Eiropas Parlamentu par ekonomisko drošību nolūkā izveidot vienotu sistēmu, kas ļautu mazināt risku un aizsargāt Savienības ekonomisko drošību. Šis paziņojums palīdzēs definēt stratēģiju, kurai būtu jāvirza kopīgs risku novērtējums, esošo instrumentu izmantošana un iespējamo nepilnību apzināšana ES ekonomiskās drošības arsenālā, kam mēs izstrādāsim kopīgu risinājumu.

2. Eiropas ekonomiskās drošības risku noteikšana

Šīs stratēģijas mērķis ir aizsargāt ES ekonomisko drošību un stiprināt mūsu ekonomikas noturību, vienlaikus strādājot pie tā, lai nodrošinātu, ka mēs saglabājam un palielinām savas tehnoloģiskās priekšrocības. Tas nozīmē investēt ES konkurētspējā, dažādot piegādes ķēdes un reaģēt uz tādu praksi kā ekonomiskā piespiešana. Stratēģijas mērķis ir novērst sensitīvu jauno tehnoloģiju, kā arī citu divējāda lietojuma preču noplūdi uz problemātiskiem galamērķiem, kas īsteno civilā un militārā sektora hibrīdstratēģijas.

Lai sasniegtu šos mērķus, mums ir nepieciešams skaidrs skatījums uz riskiem un to attīstību laika gaitā. **Tāpēc Komisija un dalībvalstis padziļinās kritisko piegādes ķēžu analīzi, veiks to stresa testus un noteiks riska līmeni.**

Komisija un Augstais pārstāvis ir noteikuši šādas plašas un neizsmeļošas ekonomiskās drošības risku kategorijas, proti, riskus, kas saistīti ar šādām jomām: 1) piegādes ķēžu noturība; 2) kritiskās infrastruktūras fiziskā drošība un kiberdrošība; 3) tehnoloģiju drošība un tehnoloģiju noplūde; 4) ekonomiskās atkarības izmantošana par ietekmes sviru jeb ekonomiskā piespiešana. Šie riski var rasties visā vērtības ķēdē, sākot no zināšanu radīšanas un fundamentālās pētniecības līdz komercializācijai un ražošanai plašā mērogā.

Risku veidi, ar kuriem saskaras Eiropas ekonomika

Riski, kas apdraud piegādes ķēžu noturību, tostarp enerģētisko drošību — *cenu kāpuma, kritiski svarīgu produktu vai izejresursu nepieejamības vai trūkuma riski ES, tajā skaitā, bet ne tikai attiecībā uz produktiem un resursiem, kas saistīti ar zaļo pārkārtošanos vai nepieciešami stabilai un diversificētai energoapgādei un zāļu nodrošināšanai.*

Riski, kas apdraud kritiskās infrastruktūras fizisko drošību un kiberdrošību — *risks, ka var tikt pārtraukta vai sabotēta kritiskās infrastruktūras, piemēram, cauruļvadu, zemūdens kabeļu, elektroenerģijas ražošanas, transporta, elektronisko sakaru tīklu, darbība, kas apdraud drošu un uzticamu preču un pakalpojumu piegādi vai datu drošību ES.*

Riski, kas saistīti ar tehnoloģiju drošību un tehnoloģiju noplūdi — *risks ES tehnoloģiskajai*

attīstībai, tehnoloģiskajai konkurētspējai un piekļuvei progresīvākajām tehnoloģijām, tostarp ļaunprātīgas darbības digitālajā jomā, piemēram, spiegošana vai nelikumīga zināšanu noplūde. Dažos gadījumos tehnoloģiju noplūde rada risku, ka tās var stiprināt to subjektu militārās/izlūkošanas spējas, kuri tās varētu izmantot, lai apdraudētu mieru un drošību, jo īpaši divējāda lietojuma tehnoloģiju, piemēram, kvantu, modernu pusvadītāju vai mākslīgā intelekta tehnoloģiju gadījumā, un tāpēc ir nepieciešami īpaši riska mazināšanas pasākumi.

Risks, ka ekonomisko atkarību var izmantot par ietekmes sviru ekonomiskajai piespiešanai — *risks, ka trešās valstis, izmantojot pasākumus, kas ietekmē tirdzniecību vai investīcijas, vēršas pret ES, tās dalībvalstīm un ES uzņēmumiem, lai panāktu politikas maiņu likumīgajā politikas veidošanas telpā.*

Visbeidzot, ir svarīgi paturēt prātā, ka daži iepriekš uzskaitītie riski noteiktos apstākļos var apdraudēt arī **nacionālo drošību**. Tas jo īpaši varētu attiekties uz divējāda lietojuma tehnoloģiju noplūdi, ārvalstu tiešajiem ieguldījumiem, kas apdraud drošību un sabiedrisko kārtību, divējāda lietojuma preču eksportu vai ieguldījumiem ārvalstīs specifiskās progresīvās tehnoloģijās, kas varētu palielināt to subjektu militārās un izlūkošanas spējas, kuri šīs spējas var izmantot, lai apdraudētu starptautisko mieru un drošību, kā arī sensitīvas informācijas drošu apstrādi.

Pamatojoties uz to, **Komisija ierosina kopīgi ar ES dalībvalstīm un ar privātā sektora ieinteresēto personu līdzdalību apzināt un novērtēt ES ekonomiskās drošības riskus**, kas apdraud tās galvenās intereses, ievērojot skaidri noteiktus parametrus un ņemot vērā mainīgo ģeopolitisko kontekstu un attiecīgā gadījumā — ieinteresēto personu viedokļus. Tam vajadzētu būt dinamiskam un nepārtrauktam procesam.

Šim nolūkam Komisija ierosina šādu procesu, kas īstenojams kopā ar dalībvalstīm un vajadzības gadījumā saskaņojot ar Augsto pārstāvi:

- Riski, kas apdraud piegādes ķēžu noturību un kuri Komisijai jānovērtē, padziļinot ES stratēģisko atkarību analīzi, īpašu uzmanību pievēršot atkarībām, attiecībā uz kurām ir lielāka varbūtība, ka tās tiks izmantotas kā ietekmes sviras ģeopolitiskos nolūkos.
- Kritiskās infrastruktūras fiziskās drošības un kibernetiskās drošības riski, kurus jāturpina novērtēt saskaņā ar Padomes 2022. gada 8. decembra ieteikumu.
- Riski, kas saistīti ar tehnoloģiju drošību un tehnoloģiju noplūdi, kas jānovērtē, pamatojoties uz stratēģisko tehnoloģiju sarakstu, kuras ir kritiski svarīgas ekonomiskajai drošībai. Attiecībā uz vissensitīvākajiem riskiem Komisija ierosinās divējāda lietojuma tehnoloģiju sarakstu riska novērtēšanai, ko Padome varētu pieņemt līdz 2023. gada septembrim. Saraksta pamatā būs šauri definēti un uz nākotni vērsti kritēriji, piemēram,

tehnoloģiju veicinošais un pārveidojošais raksturs, civilā un militārā sektora darbību saplūšanas risks un tehnoloģiju ļaunprātīgas izmantošanas risks cilvēktiesību pārkāpumu nolūkā. Prioritārās tehnoloģijas būtu jānovērtē kopīgi ar dalībvalstīm līdz 2023. gada beigām, lai noteiktu attiecīgos aizsardzības un veicināšanas pasākumus.

- Riski saistībā ar ekonomiskās atkarības izmantošanu par ietekmes sviru jeb ekonomisko piespiešanu, kas jānovērtē arī saistībā ar nesen pieņemto ES pretpiespiešanas instrumentu.

Lai saglabātu saskaņotu, mērķtiecīgu un atjauninātu pieeju ekonomiskajai drošībai, Padomei, pamatojoties uz Komisijas un attiecīgā gadījumā Augstā pārstāvja ieguldījumu, reizi sešos mēnešos būtu jāpārskata vispārējais progress riska novērtēšanā šajās četrās jomās un katru gadu jāziņo Eiropadomei.

Turklāt Augstais pārstāvis kopā ar dalībvalstīm stiprinās **vienoto izlūkdatu analīzes procedūru (SIAC)**, lai palielinātu tās spēju atklāt draudus ES ekonomiskajai drošībai.

3. Ekonomiskās drošības stratēģijas īstenošana praksē

Lai mazinātu šos riskus, ES Ekonomiskās drošības stratēģijas pamatā ir:

- 1) ES konkurētspējas un izaugsmes **veicināšana**, vienotā tirgus stiprināšana, stipras un noturīgas ekonomikas atbalstīšana un ES pētniecības, tehnoloģiju un industriālās bāzes veicināšana;
- 2) ekonomiskās drošības **aizsardzība**, izmantojot dažādas politikas jomas un rīkus, tostarp vajadzības gadījumā jaunus mērķtiecīgus instrumentus;
- 3) **partnerattiecību** un sadarbības stiprināšana ar valstīm visā pasaulē.

3.1. ES ekonomiskās bāzes, konkurētspējas un izaugsmes veicināšana

Vienotais tirgus ir ES spēcīgākais rīks, kas nodrošina, ka ES ekonomika ir pārtikusi, inovatīva un noturīga. Tas visbiežāk tiek saistīts ar apjomradītiem ietaupījumiem pārrobežu sadarbībai ES un vienlīdzīgiem konkurences apstākļiem. Vienlaikus, īstenojot **tirdzniecības politiku, Global Gateway investīciju politiku un citus politikas virzienus**, ES izmanto vienoto tirgu, lai saglabātu atvērtas globālās piegādes ķēdes un veidotu standartus, kas vēl vairāk sekmē ES konkurētspējas un piegādes drošības stiprināšanu. *NextGenerationEU* un kohēzijas fondu īstenošana veicina nozīmīgas reformas un investīcijas daudzās nozarēs, tostarp kritiskajā infrastruktūrā, un jau tagad sekmē ES ekonomikas izaugsmi, konkurētspēju un noturību.

Pēdējos gados **Komisija ir pieņēmusi vairākus konkrētus priekšlikumus, lai palielinātu noturību un stiprinātu piegādes ķēdes. ES industriālajā stratēģijā** ir noteikti vairāki pasākumi vienotā tirgus noturīguma palielināšanai, piemēram, industriālās alianses nolūkā

paātrināt darbības tīro tehnoloģiju, izejvielu, procesoru un pusvadītāju, datu, perifērdatošanas un mākoņtehnoloģiju jomā; svarīgi Eiropas kopīgo interešu projekti, lai apvienotu resursus revolucionārām inovācijām; aprites ekonomikas veicināšana; zaļo un digitālo prasmju uzlabošana; jauna stratēģija nolūkā nodrošināt ES vadošo lomu pasaules standartu noteikšanā. Tāpat arī enerģētikas pārkārtošana saskaņā ar Eiropas zaļā kursa un *RepowerEU* mērķiem ir būtiska, lai stiprinātu ES enerģijas piegādes drošību. Šajā jomā jau ir panākts ievērojams progress, taču gaidāmajā ziņojumā par enerģētikas savienības stāvokli tiks noteikti turpmākie nepieciešamie pasākumi.

Kritiski svarīgo izejvielu akta priekšlikuma mērķis ir atvieglot kritisko izejvielu iegūvi, pārstrādi un reciklēšanu ES, samazināt atkarību un palielināt gatavību. **Eiropas Mikrohēmu akts** nodrošinās drošu pusvadītāju piegādi, savukārt ierosinātais **Neto nulles emisiju industrijas akts** palīdzēs palielināt neto nulles emisiju tehnoloģiju izstrādi ES. Iniciatīvas ietver iedarbīgus pārvaldības mehānismus, kas nodrošina savlaicīgu sadarbību un informācijas apmaiņu starp Komisiju, Padomi un dalībvalstīm.

Šīs iniciatīvas arī tieši ietekmē turpmākos centienus nodrošināt piegādes ķēdes un piekļuvi resursiem (ko aizvien vairāk apdraud stratēģiskie konkurenti, kā uzsvērts Stratēģiskajā kompāsā drošībai un aizsardzībai), kas ir būtiski svarīgi inovatīvai, konkurētspējīgai un noturīgai **Eiropas aizsardzības tehnoloģiskajai un industriālajai bāzei**. Tāpēc to savlaicīga pieņemšana ir ļoti svarīga Eiropas ekonomiskajai drošībai.

Vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instrumenta mērķis ir nodrošināt kritiski svarīgu preču pieejamību un brīvu apriti ārkārtējās situācijās nākotnē. Nākotnē Vienotā tirgus ārkārtējā stāvokļa instrumentu varēs izmantot, lai uzraudzītu stratēģiski svarīgas preces un pakalpojumus, tostarp piegādes ķēžu traucējumus un ar tiem saistīto trūkumu, un lai vajadzības gadījumā ātri un kolektīvi reaģētu.

Lai nodrošinātu ES vadošo lomu un konkurētspēju jauno stratēģisko tehnoloģiju pētniecībā un izstrādē, ir steidzami vajadzīgas lielākas investīcijas. Lai piesaistītu privātās investīcijas, Komisija turpina veidot **kapitāla tirgu savienību**. Komisija arī ierosina jaunu regulu, lai izveidotu **Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformu (STEP)**. Šī platforma progresīvo un digitālo tehnoloģiju, tīro tehnoloģiju un biotehnoloģiju jomā atbalstīs izstrādi, ražošanu vai vērtības ķēžu stiprināšanu Savienībā, lai sasniegtu zaļās un digitālās pārkārtošanās mērķus. Tas ļaus Savienībai samazināt vai novērst stratēģisko atkarību.

Pēc esošo instrumentu darbības jomas pārskatīšanas Komisija līdz 2023. gada beigām ziņos arī par iespējām nodrošināt pienācīgu, stratēģiski mērķtiecīgu atbalstu divējāda lietojuma tehnoloģiju izstrādei.

3.2. Aizsardzība pret ekonomiskās drošības riskiem

ES jau ir ieviesusi īpašus riska mazināšanas rīkus un pasākumus, lai aizsargātos pret ekonomiskās drošības riskiem. Tā kā riski turpina mainīties, mums ir jāizvērtē šo rīku iedarbīgums to novēršanā un jāapsver, vai būtu nepieciešami uzlabojumi vai jauni rīki.

Vēršanās pret ekonomiskās atkarības izmantošanu par ietekmes sviru jeb ekonomisko piespiešanu

Stratēģisko atkarību, kas var radīt ekonomiskās drošības riskus, var saasināt trešo valstu izmantotā ārpus tirgus politika un prakse, kas izkropļo konkurences apstākļus. Komisija aktīvi izmantos tirdzniecības aizsardzības instrumentus, lai vērstos pret šādu negodīgu politiku un praksi, un ir gatava izmantot Ārvalstu subsīdiju regulu, lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus vienotajā tirgū.

Reaģējot uz to, ka ES un tās dalībvalstis pēdējos gados ir kļuvušas par tīša ekonomiskā spiediena mērķi, ES ir pieņēmusi **ES pretpiespiešanas instrumentu**. Instrumenta mērķis pirmām kārtām ir atturēt valstis no tirdzniecības vai investīciju ierobežošanas vai draudiem ierobežot tirdzniecību vai investīcijas, lai panāktu likumīgu politikas maiņu ES, bet tas arī paredz iespēju, ka ES kā galējo līdzekli var izmantot pretpasākumus. ES sadarbosies arī ar partnervalstīm, lai uzraudzītu piespiešanas gadījumus un novērtētu un noteiktu iespējas koordinēti reaģēt.

Ārvalstu investīcijas, kas ietekmē drošību un sabiedrisko kārtību

Ar **Ārvalstu tiešo ieguldījumu (ĀTI) izvērtēšanas regulu** ir izveidots sadarbības mehānisms, ar kura palīdzību dalībvalstis un Komisija var apmainīties ar informāciju, paust ar drošību saistītas bažas un rast risinājumus saistībā ar konkrētiem ĀTI nolūkā aizsargāt drošību un sabiedrisko kārtību. Kopš 2020. gada oktobra Komisija un dalībvalstis ir izskatījušas vairāk nekā 1000 ĀTI darījumu. Komisija pašlaik arī izvērtē pašreizējo regulējumu un līdz 2023. gada beigām ierosinās tā pārskatīšanu. Dalībvalstīm, kuras vēl nav ieviesušas valsts ĀTI izvērtēšanas mehānismus, tas būtu jādara nekavējoties.

Tehnoloģiju drošība un tehnoloģiju noplūde

Spēja izstrādāt jaunas tehnoloģijas un sekot līdzi tehnoloģiskajam progresam ir būtiska ES ekonomiskajai drošībai, jo tā samazina stratēģisko atkarību un ļauj mums aizsargāt vai radīt tehnoloģiskās priekšrocības.

Eiropas pētniecības un inovācijas pamatā ir atvērtība un starptautiskā sadarbība. Lai palīdzētu novērst ES finansētu tehnoloģiju noplūdi, Komisija, piemēram, pienācīgi pamatotos gadījumos var izslēgt noteiktu trešo valstu vienības vai ES vienības, ko kontrolē noteiktas trešās valstis, no dalības pētniecības un inovācijas un digitālo spēju izvēršanas projektos, lai aizsargātu Savienības stratēģiskos aktīvus, intereses, autonomiju vai drošību. Tā var arī novērtēt ietekmi, ko rada programmas “Apvārsnis Eiropa” ietvaros ES finansētās pētniecības rezultātu (tostarp intelektuālā īpašuma) nodošana ES neasociētām trešām valstīm, un iebilst pret šādu nodošanu.

Komisija ir izstrādājusi arī **rīku kopumu ārvalstu iejaukšanās pētniecībā un inovācijā novēršanai**, kas palīdz uzlabot informētību un veidot noturību pētniecības un inovācijas nozarē visā Eiropā valstu un nozaru līmenī, lai stiprinātu pētniecības drošību plašākā mērogā.

Attiecībā uz tehnoloģijām, kas tiek uzskatītas par kritiski svarīgām ekonomiskajai drošībai (tās ir noteiktas 2. iedaļā), Komisija pēc novērtējuma ierosinās pasākumus pētniecības drošības uzlabošanai, nodrošinot sistemātisku un stingru iepriekš minēto rīku piemērošanu un nosakot un novēršot atlikušās nepilnības. Komisija to darīs, vienlaikus saglabājot mūsu sistēmas atvērtību, kas ir mūsu inovatīvās ekonomikas pamats.

Standartizācija ir svarīga kā daļa no “maigās varas” ietekmes uz tehnoloģiju attīstību, un tādējādi tai ir netieša ietekme uz ES ekonomisko drošību (tostarp ļaujot ierobežot tehnoloģiju ļaunprātīgas izmantošanas iespējas, kas varētu apdraudēt ES ekonomisko drošību). Kā noteikts **ES standartizācijas stratēģijā**, ES jāspēj veidot starptautiskos standartus atbilstoši ES vērtībām un interesēm, kā arī Savienības *acquis*. Attiecībā uz turpmākajiem tiesību aktiem maksimāli intelektuālo, datu vai kibernetikas jomā ES strādās pie Eiropas standartiem un kopā ar partneriem virzīsies uz atbilstīgiem starptautiskiem standartiem. Tāpat arī intelektuālā īpašuma tiesību, jo īpaši patentu, rezultātīva aizsardzība palīdzēs novērst tehnoloģiju noplūdi.

Saskaņā ar 2020. gada kibernetikas drošības stratēģiju ES īsteno pasākumus, lai cīnītos pret ļaunprātīgām darbībām digitālajā jomā un aizsargātu no nelikumīgas ietekmes, rūpnieciskās spiegošanas un nelikumīgas zināšanu noplūdes. Ierosinātais **Kibernetikas akts** uzlabos Savienībā pārdotās aparatūras un programmatūras kibernetikas drošību publiskajā un privātajā sektorā. ES turpinās cīnīties pret intelektuālā īpašuma zādzībām kibertelpā, tostarp izmantojot **ES hibrīda diplomātijas un kibernetikas drošības rīkkopas**, lai reaģētu uz šādām ļaunprātīgām darbībām.

Ekonomiskās drošības aizsardzība, aizsargājot infrastruktūru

ES ir pieņēmusi **Direktīvu par kritisko vienību noturību un pārskatīto Tīklu un informācijas sistēmu drošības direktīvu (TID2 direktīva)**. Tās nodrošina atjauninātu un visaptverošu tiesisko regulējumu, lai stiprinātu kritiskās infrastruktūras (tostarp enerģētikas, transporta, veselības, digitālās infrastruktūras, ūdens un pārtikas) fizisko un digitālo noturību. Papildus Padomes 2022. gada decembra ieteikumam jau tiek veikti mērķtiecīgi pasākumi, lai nodrošinātu vienotu ES reakciju uz incidentiem.

Lai palielinātu 5G tīklu drošību un noturību, **5G rīkkopā** ir noteikts pasākumu kopums, kas visām dalībvalstīm jāpiemēro, tostarp pasākumi, ar kuriem ierobežo vai izslēdz augsta riska piegādātājus. Komisija 2023. gada 15. jūnijā aicināja dalībvalstis, kuras vēl nav pilnībā piemērojušas šos pasākumus attiecībā uz augsta riska piegādātājiem, to darīt nekavējoties.

Ierosinātajam **Kibernetikas aktam** arī būs svarīga nozīme ES kritiskās infrastruktūras piegādes ķēdes nodrošināšanā. Tiek izstrādāti arī kibernetikas drošības risku novērtējumi un scenāriji īpaši elektronisko komunikāciju infrastruktūras un enerģētikas nozarēm, un tie kalpos kā

vadlīnijas pasākumiem, kas tiek atbalstīti saskaņā ar ierosināto **Kibersolidaritātes aktu**, jo īpaši kritisko vienību koordinētai testēšanai.

Labāka ES koordinācija attiecībā uz divējāda lietojuma preču eksporta kontroli

Dažām stratēģiskajām tehnoloģijām ir divējāds lietojums, un tām jāpievērš īpaša uzmanība. Kā norādīts iepriekš 2. iedaļā, ES noteiks to tehnoloģiju sarakstu, kas ir kritiski svarīgas ekonomiskajai drošībai, un kopīgi novērtēs to riskus. Lai gan uz divējāda lietojuma precēm attiecas daudzpusējs un ES regulējums, lēmumi par šādu preču eksporta kontroles īstenošanu un izpildi galvenokārt ir dalībvalstu kompetencē.

Izveidotā divējāda lietojuma preču eksporta kontroles arhitektūra ar daudzpusējiem eksporta kontroles režīmiem kā standartu noteicējiem pēdējās desmitgadēs ir palīdzējusi sasniegt Savienības drošības politikas mērķus, vienlaikus veicinot atvērtību un labvēlīgu vidi pētniecībai un inovācijai un neizplatīšanai kopumā. ES pastiprinās atbalstu daudzpusējo režīmu darbībai, lai gan ES darbības rezultativitāti kavē fakts, ka tā ir tikai dalībniece vienā esošajā daudzpusējā kontroles režīmā un novērotāja otrā.

Tomēr, ņemot vērā jaunus izaicinājumus, kas saistīti ar dažādu stratēģisko tehnoloģiju pieaugošo militāro potenciālu, Krievijas nelikumīgo agresijas karu pret Ukrainu, paaugstināto ģeopolitisko spriedzi un riskiem nacionālajai drošībai, dažas ES dalībvalstis un trešās valstis ir pastiprinājušas valsts kontroli, lai ierobežotu kritiski svarīgu tehnoloģiju eksportu ārpus daudzpusējos eksporta kontroles režīmos noteiktajiem procesiem vai dažos gadījumos pamatojoties uz tiem, piemēram, modernu pusvadītāju mikroshēmu ražošanas iekārtu vai ar kvantisko datu saistītu iekārtu eksportu. Nesenie notikumi ir arī parādījuši, ka režīmam ir vajadzīga lielāka elastība, lai reaģētu uz pašreizējiem un strauji mainīgajiem notikumiem.

2021. gadā tika pārskatīta **ES Regula par divējāda lietojuma preču eksporta kontroli**, lai labāk risinātu riskus, kas saistīti ar strauji mainīgo drošības, tehnoloģiju un tirdzniecības vidi, īpašu uzmanību pievēršot sensitīvu jauno tehnoloģiju eksportam. Tajā ir iekļauti noteikumi, kas ļauj vienai dalībvalstij ieviest eksporta kontroli, pamatojoties uz citas dalībvalsts tiesību aktiem, kas nozīmē, ka eksporta kontrole, kuras īstenošana ir valsts prerogatīva, ir koordinēta un tai ir pārrobežu ietekme starp ES dalībvalstīm, un to atbalsta Komisija. Šie noteikumi pašlaik tiek pārbaudīti.

Nepieciešamība pēc ātrākas un koordinētākas rīcības ES līmenī eksporta kontroles jomā ir kļuvusi neatliekama, jo nesaskaņota dalībvalstu kontroles pasākumu izplatīšanās radītu nepilnības un apdraudētu eksporta kontroles rezultativitāti un vienotā tirgus integritāti. Tā kā tiek izstrādāts arvien vairāk tehnoloģiju, kas ir svarīgas valsts drošībai un uz kurām attiecas valsts kontrole, iespējamās atšķirības starp dalībvalstīm vājinātu ES ekonomisko drošību kopumā. Lai to novērstu, pašreizējā regula būtu pilnībā jāīsteno. Vienlaikus būtu jā sākas pārdomu process par to, kā, pamatojoties uz pašreizējo regulējumu, izstrādāt koordinētāku Eiropas pieeju, kas sniegtos tālāk par pašreizējo pienākumu nodrošināt pārredzamību starp dalībvalstīm.

Tāpēc Komisija vēlākais līdz šā gada beigām iesniegs priekšlikumu ar mērķi uzlabot pašreizējās sistēmas lietderību un efektivitāti. Tam būtu jāpanāk, ka tā ir mērķim atbilstoša strauji mainīgajā tehnoloģiju un drošības vidē, stiprinot ES spēju pilnībā pildīt savu globālā dalībnieka lomu apstākļos, kad daudzpusējie eksporta kontroles režīmi ir pakļauti spiedienam, pilnībā ievērojot ES un dalībvalstu attiecīgās kompetences.

Investīcijas ārvalstīs

ES un dalībvalstis ir arī kopīgi ieinteresētas nepieļaut, ka mūsu uzņēmumu kapitāls, pieredze un zināšanas veicina specifiskus tehnoloģiskos sasniegumus, kas ir atzīti par būtiskiem tādu subjektu militāro un izlūkošanas spēju uzlabošanai, kuri tos var izmantot, lai apdraudētu starptautisko mieru un drošību.

Stratēģiskajai tirdzniecības un investīciju kontrolei ir nepieciešama holistiska pieeja, lai mēs varētu aizsargāt savas būtiskās drošības intereses. Tādēļ rodas jautājums par nepieciešamību kontrolēt ne tikai eksportētās preces, bet arī noteiktas investīcijas ārvalstīs, lai novērstu tehnoloģiju un zinātnības noplūdes risku saistībā ar šīm investīcijām.

Turklāt ir vajadzīga ciešāka sadarbība, lai novērstu sensitīvu jauno tehnoloģiju, kā arī citu divējāda lietojuma preču noplūdi uz problemātiskiem galamērķiem, kas īsteno civilā un militārā sektora hibrīdstratēģijas, un lai izvairītos no jebkāda kontrolēta eksporta un investīciju aizstāšanas.

Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm pārbaudīs, kādus drošības riskus var radīt investīcijas ārvalstīs. Tā izveidos jaunu īpašu dalībvalstu ekspertu grupu, kas palīdzēs veikt šos uzdevumus, veidojot jaunu strukturētu, konfidenciālu sadarbības mehānismu. Komisija, izmantojot šīs jaunās ekspertu grupas ieguldījumu, vajadzības gadījumā veiks arī informatīvus pasākumus un apspriedes ar uzņēmumiem un citām ieinteresētajām personām, kā arī partnervalstīm.

Pamatojoties uz to, Komisija izskatīs iespējamus pasākumus, lai novērstu drošības riskus, kas saistīti ar investīcijām ārvalstīs, un līdz gada beigām ierosinās iniciatīvu.

Kopumā mums ir vajadzīga vienotība ES līmenī, lai vajadzības gadījumā noteiktāk un ātrāk izmantotu esošos ES instrumentus, un aktīvāka pieeja izpildei. ES un tās dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tie tiek izmantoti pilnā mērā, lai stiprinātu ekonomikas noturību un aizsargātu būtiskas drošības intereses, paturot prātā arī ietekmi ārpus ES. ES uzņēmumi arī būtu jāmudina integrēt ekonomiskās drošības riskus savos uzticamības pārbaudes un riska pārvaldības procesos. Turklāt dažās jomās šajā paziņojumā ir norādīts, ka ir jāpastiprina esošie vai jāizstrādā jauni rīki, lai tie atbilstu mūsdienu riskiem.

3.3. Partnerattiecības ekonomiskās drošības jomā

ES viena pati nevar panākt ekonomisko drošību. Arī tās politikas pasākumi nevar būt vienpusēji. Pasaules ekonomika joprojām būs integrēta un savstarpēji saistīta, un ES rezultatīva

rīcība ir atkarīga no sadarbības un koordinācijas ar citiem. Pārredzamība un sadarbība ir būtiska, lai nodrošinātu, ka ekonomiskās drošības politika nerada nevēlamas sekas trešām valstīm, jo īpaši visneaizsargātākajām valstīm. Piegādes ķēžu riska mazināšana un traucējumu mazināšana ietver piegādes diversifikāciju un piekļuvi dažādiem importa un eksporta tirgiem. Turklāt ES neaizsargātība, kas saistīta ar kritisko atkarību stratēģiskās nozarēs, ir ļoti līdzīga daudzu citu globālo procesu dalībnieku, tostarp tās tuvāko partneru, neaizsargātībai, savukārt visas valstis ir potenciāli neaizsargātas pret dažāda veida ekonomisku piespiešanu.

Tas ir spēcīgs arguments par labu sadarbībai ar pēc iespējas plašāku partneru loku, tostarp ar ilggadējiem līdzīgi domājošiem partneriem, piemēram, G7 dalībvalstīm, kā arī ar citiem, ar kuriem mums ir kopīgas intereses un kuri vēlas ar mums sadarboties.

Šī sadarbība būs elastīga, un tās formu, darbības jomu un dalībniekus noteiks kopīgās intereses un atkarības, kā arī konkrētā politikas joma vai noteiktie riski.

Divpusēja un daudzpusēja sadarbība

ES ievērojami paplašina savus divpusējās un daudzpusējās sadarbības instrumentus, lai kļūtu aktīvāka dalībniece tur, kur tas ir nepieciešams lielākas ekonomiskās drošības nodrošināšanai. Tas ir Savienības politikas pasākumu pamatelements, ar ko īsteno drošības koncepciju ar partneru dažādošanu. Jau notiek intensīva sadarbība ekonomiskās drošības jomā ar dažādiem partneriem, tostarp ASV un Indiju, kas ir daļa no darba attiecīgajās **tirdzniecības un tehnoloģiju padomēs**. ES un Japānas augsta līmeņa ekonomikas dialogā tiks iekļauts īpašs darba virziens par ekonomiskās drošības jautājumiem.

G7 ir svarīga platforma sadarbībai ekonomiskās drošības jomā. 2023. gada maija Hirosimas samita paziņojums par ekonomisko noturību un ekonomisko drošību apstiprina G7 līderu apņemšanos strādāt kopā un ar partneriem ārpus G7, lai uzlabotu globālo ekonomisko noturību un ekonomisko drošību, veidojot noturīgas piegādes ķēdes un kritisko infrastruktūru, reaģējot uz kaitīgu praksi, piemēram, ārpustirgus politiku un ekonomisko piespiešanu, un novēršot kritisko un jauno tehnoloģiju noplūdi.

Pēc iespējas plašāks ģeoekonomisko rīku klāsts, kas ietver brīvās tirdzniecības nolīgumus, digitālās partnerības, zaļās alianses un partnerības, partnerības izejvielu jomā un izejvielu klubu, kā arī pastiprinātu sadarbību ar ES kaimiņvalstīm, ļauj mums reaģēt uz plašu ar ekonomisko drošību saistītu problēmu spektru, izmantojot atbilstošu rīku, lai panāktu pēc iespējas lielāku koordināciju un efektu. Mēs turpināsim izmantot šos instrumentus un pielāgot tos, lai sniegtu lielāku ieguldījumu piegādes ķēdes noturības un ES ekonomiskās drošības veicināšanā.

Mēs turpināsim maksimāli izmantot ES plašo **brīvās tirdzniecības nolīgumu** tīklu, to pilnībā īstenojot un vienlaikus strādājot pie tā paplašināšanas. Šie nolīgumi atvieglo uzņēmējdarbības riska mazināšanu, diversifikāciju un atkarības mazināšanu, atverot jaunus tirgus, palīdz veidot savstarpēji izdevīgas ekonomiskās saites, jo īpaši reģionos, kuros ES citādi atstātu tukšumu, ko aizpildītu trešās valstis, kā arī atbalsta sociālo un vidisko ilgtspēju.

Ekonomiskās drošības svarīgs aspekts ir ES gatavība stiprināt **partnerattiecības ar jaunattīstības valstīm**, kurām varētu būt lielāka loma globālajās vērtības ķēdēs. ES finansiālais un tehniskais atbalsts valstīm ar zemiem un vidējiem ienākumiem industrializācijai, zaļās pārkārtošanās īstenošanai un digitālās plaisas mazināšanai ir ne tikai vērtīgs pats par sevi un rada pozitīvu ietekmi uz vietējām kopienām, bet arī sekmē mūsu ekonomisko noturību, veicinot daudzveidīgāku pasaules ekonomiku.

Šajā ziņā **Global Gateway** un **partnerībai globālajām investīcijām infrastruktūrā** būs būtiska nozīme, veicinot to saņēmēju ekonomisko drošību, nostiprinot ekonomiskās saiknes un integrāciju ar pasaules ekonomiku. Šīs iniciatīvas palīdzēs ES un tās partneriem kopīgi risināt svarīgus uzdevumus, tostarp cīnīties pret klimata pārmaiņām, izvērst drošu digitālo infrastruktūru, uzlabot veselības aprūpes sistēmas un sasniegt ilgtspējīgas attīstības mērķus, vienlaikus piedāvājot partneriem ilgtspējīgas alternatīvas investīciju praksei, kas padarītu tos neaizsargātākus pret kreditoru īstenotu ekonomisko piespiešanu. Tās arī veicina ES ekonomisko drošību, jo īpaši palīdzot dažādot piegādes ķēdes un integrēt vērtības ķēdes ar partneriem svarīgākajās nozarēs.

ES turpinās stiprināt citu veidu sadarbību ar dažādiem partneriem kopīgu interešu jautājumos, piemēram, saistībā ar kritiski svarīgām izejvielām **Kritiski svarīgo izejvielu klubā**.

Daudzpusējā sadarbība

Pasaules līmenī daudzpusējā sadarbība un noteikumos balstīta sistēma ir ES un visu starptautiskās kopienas locekļu ekonomiskās drošības pamats. Pat stratēģiskās sāncensības un ekonomiskās konkurences apstākļos pastāv iespēja starptautiski sadarboties, risinot kopīgas problēmas, un ir vajadzīgi skaidri noteikumi, kas garantē godīgu un atvērtu tirdzniecību, tādējādi izveidojot aizsardzības mehānismus pret tendencēm, kuru pamatā ir princips “spēcīgākajam ir taisnība”, ekonomiskā sadrumstalotība vai protekcionisms.

Tāpēc ES interesēs ir stiprināt daudzpusējo sadarbību, izmantojot starptautiskus forumus un organizācijas, piemēram, G20, ANO vai daudzpusējās attīstības bankas. Tirdzniecības jomā ES turpinās centienus reformēt **Pasaules Tirdzniecības organizāciju (PTO)** un atjaunot tās strīdu izšķiršanas funkciju, ņemot vērā rezultatīvi funkcionējošas PTO izšķirošo nozīmi patvaļīgas rīcības riska samazināšanā un iespējamo tirdzniecības ierobežojumu samazināšanā.

Turpmākie pasākumi

Komisija un Augstais pārstāvis savas attiecīgās kompetences ietvaros veiks šādus pasākumus:

- kopā ar dalībvalstīm izstrādās sistēmu, lai **novērtētu riskus**, kas ietekmē ES ekonomisko drošību; tas ietver **ekonomiskajai drošībai kritiski svarīgo tehnoloģiju saraksta izveidi** un ar tām saistīto risku novērtēšanu nolūkā izstrādāt atbilstošus riska

mazināšanas pasākumus;

- iesaistīsies **strukturētā dialogā ar privāto sektoru**, lai veidotu kopīgu izpratni par ekonomisko drošību un mudinātu to veikt uzticamības pārbaudes un riska pārvaldību, ņemot vērā ekonomiskās drošības apsvērumus;
- turpinās atbalstīt ES tehnoloģisko suverenitāti un ES vērtības ķēžu noturību, tajā skaitā attīstot kritiski svarīgās tehnoloģijas ar **STEP** palīdzību;
- pārskatīs **Ārvalstu tiešo ieguldījumu izvērtēšanas regulu**;
- izpētīs iespējas, kā nodrošināt atbilstošu mērķtiecīgu atbalstu **divējāda lietojuma tehnoloģiju pētniecībai un izstrādei**;
- pilnībā īstenos **ES eksporta kontroles regulu** attiecībā uz divējāda lietojuma precēm un iesniegs priekšlikumu, lai nodrošinātu tās lietderību un efektivitāti;
- ierosinās iniciatīvu nolūkā risināt ar **investīcijām ārvalstīs** saistītos drošības riskus;
- ierosinās pasākumus **pētniecības drošības** uzlabošanai, nodrošinot sistemātisku un stingru esošo rīku piemērošanu un nosakot atlikušās nepilnības;
- izpētīs **KĀDP instrumentu** mērķtiecīgu izmantošanu, lai uzlabotu ES ekonomisko drošību, tostarp hibrīda diplomātijas un kiberdiplomātijas rīkkopas un ārvalstu īstentās informācijas manipulācijas un iejaukšanās (*FIMI*) rīkkopu;
- uzdos **ES vienotajai izlūkdatu analīzes procedūrai (SIAC)** īpaši strādāt, lai atklātu iespējamus draudus ES ekonomiskajai drošībai;
- nodrošinās, ka ES ekonomiskās drošības aizsardzība un veicināšana ir pilnībā integrēta Eiropas Savienības ārējā darbībā, un **pastiprinās sadarbību ar trešām valstīm** ekonomiskās drošības jautājumos.

Secinājums

Savstarpēji saistītā pasaulē neviena valsts nevar rīkoties viena pati, lai nodrošinātu savu ekonomisko drošību. Mūsdienu pasaulē dalībvalstu ekonomiskās un nacionālās drošības intereses, neaizsargātību un atbildes reakciju reti kad var aplūkot vai noteikt atrauti no citu dalībvalstu vai visas Eiropas Savienības interesēm, neaizsargātības un reakcijas. Atsevišķas dalībvalsts intereses ir nesaraunami saistītas ar iekšējā tirgus pareizu darbību, ES tirdzniecības politikas integritāti un ES drošības interesēm kopumā.

Alternatīva ES pieejai ekonomiskajai drošībai ir tāda, ka mūsu partneri izvēlēsies alianses, bet globālo procesu dalībnieki, kuriem ir slikti nodomi, īstenos “skaldi un valdi” politiku. Tāpēc Savienības ekonomiskajai drošībai būtiska ir kopīga un koordinēta ES rīcība visās politikas jomās, sadarbojoties ES un dalībvalstīm. Panākumu atslēga būs vienota rīcība.